

**A Régiók Bizottsága véleménye – Fehér könyv – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás:
egy európai fellépési keret felé**

(2010/C 79/03)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat kulcsszereplőnek kell tekinteni az éghajlatváltozás káros hatásai elleni küzdelemben, mivel azok képesek megosztott felelősséget vállalni, és már jelenleg is tesznek azért, hogy a települések alkalmazkodjanak a következményekhez;
- elismeri, hogy az éghajlatváltozás közvetlen hatással lesz az energiakínálatra és -keresletre egyaránt, például kánikulai időszakok és aszályok hatnak ki az áramtermelésre, súlyos viharok és árvizek okoznak fennakadásokat az energiaellátásban; ezért pozitívként kell hangsúlyozni, hogy az energiastratégia felülvizsgálatakor az éghajlatváltozás hatásaira is kitérnek;
- támogatja egy, az éghajlatváltozást nyomon követő platform létrehozását, amelyet az Európai Bizottság megfelelően támogatna, és amely a Polgármesterek Szövetségének sikeres modelljére épít. A platform segíthetné a helyi és regionális önkormányzatokat az éghajlatváltozással kapcsolatos helyi ismeretek fejlesztésében és cseréjében;
- egyetért azzal, hogy az alkalmazkodás legfőbb akadályát a pénzügyi korlátok jelentik. Jelenleg az EU és a tagállamok által biztosított pénzügyi eszközök elégtelenek, ezért több olyan forrást kellene biztosítani szubnacionális szinten, amelyek kifejezetten az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányulnak;
- úgy véli, hogy az EU költségvetése jövőbeni felülvizsgálatának, sőt, a 2013 utáni, következő pénzügyi tervnek kiemelt kérdésként kell kezelnie az éghajlatváltozás jelentette kihívásokat. Mivel az alkalmazkodást célzó intézkedések sok esetben főként helyi erőfeszítéseket jelentenek, elengedhetetlen az EU-s támogatás hozzáférhetőségének biztosítása a helyi és regionális önkormányzatok számára.

Előadó: Henning Jensen (DK/PES), Næstved település polgármestere

Referenciaszöveg

Fehér könyv: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás: egy európai fellépési keret felé

COM(2009) 147 végleges

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A Régiók Bizottsága

1. üdvözli az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról szóló fehér könyvet és az ahhoz tartozó mellékleteket, mivel jó és átgondolt kezdeményezésről van szó; ezenkívül megállapítja, hogy konszenzus bontakozott ki a tudományos életben – ideértve az éghajlatváltozással foglalkozó kormányközi munkacsoportot is – azzal kapcsolatban, hogy az éghajlatváltozás folyamatban van és egyre gyorsul, és ennek főként az üvegházhatást okozó gázok emberi tevékenységekből származó kibocsátásának folyamatos növekedése az oka. Ennélfogva fontos annak megszervezése, hogy valamennyi érintett szereplő átfogó és fenntartható módon lépjen fel az éghajlatvédelem érdekében, a megelőzés, a hatásmérséklés és az alkalmazkodás ötvözése révén;

2. támogatja az Európai Bizottság átfogó megközelítését, mely magában foglalja a különböző ágazati követelményeket, és felismeri annak szükségességét, hogy az adaptáció horizontálisan beépüljön a kulcsfontosságú uniós politikai területekbe;

3. kiemeli, hogy a különböző földrajzi régiók az EU-ban különbözőképpen érintettek. Egy európai cselekvési keretnek számításba kell vennie ezt a tényt. Ez a lehetséges intézkedések lehető legnagyobb rugalmasságát, valamint a szubszidiaritás elvének szigorú végrehajtását feltételezi. Csak ezáltal lehet a gazdasági, környezeti és társadalmi hatások csökkentése érdekében megfelelően figyelembe venni a regionális különbségeket;

4. felhívja a figyelmet arra, hogy az éghajlatváltozás nem tesz különbséget földrajzi, szervezeti és közigazgatási határok között, ezért sürgeti, hogy alkalmazzanak közös horizontális megközelítést azoknál a helyi, regionális és nemzeti szerveknél, amelyek területén hasonló földrajzi jellegű térségek, például álló- vagy folyóvizek, folyótorkolatok árterületei, tengerpartok vagy folyók, szigetek vagy legkülső régiók található. Vertikális szempontból azonban az alkalmazkodást elősegítő törekvések alulról felfelé építkező fellépést igényelnek, és javasolja, hogy az adaptív jellegű intézkedések terén közös fellépéseket hajtson végre valamennyi érintett kormányzati szint, körvonalazva különböző fellépéseiket, pénzügyi felelősségüket és időkeretüket a javasolt célok elérésére, valamint biztosítva az integrált választ és a közös felelősséget az eredmény érdekében;

5. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell azt, hogy a különböző intézkedések ne váltsanak ki ellentétes hatást vagy ne ismétlődjenek más hatósági szinteken. A helyi és regionális önkormányzatok időben történő bevonása biztosíthatja, hogy a javaslatok kiegészítsék egymást, mivel a települések, városok és régiók információkkal szolgálhatnak azokról a tapasztalatokról és megoldásokról, melyek már kialakultak szubnacionális szinten;

6. kiemeli, hogy egy ambiciózus és hatékony éghajlat-politika megelőzheti a társadalmi egyenlőtlenségeknek az éghajlatváltozásból következő eszkalálódását. A cél egy zöld „New Deal” beindítása olyan intézkedések bevezetése révén, melyek például ösztönzik a kutatást az éghajlatbarát energiaforrások terén, megerősítik a foglalkoztatást az ökológiai ágazatokban és segítik az érintett ágazatok dolgozóit a rugalmas képességek kialakításában. A megfelelő képzettség és a rugalmas képességek hiánya nagymértékben akadályozza mind a helyi és regionális önkormányzatok, mind pedig a magánszektor alkalmazkodását. A tervezési és kivitelezési iparágban, valamint a helyi önkormányzatok tervezési és építési irányítási osztályain jelentős hosszú távú befektetésre és képzésre van szükség ezeknek a szakképességeknek a kifejlesztéséhez és a munkába való beépítéséhez. A zöld „New Deal” emellett segíthet az éghajlatváltozással összefüggő nem kívánt migráció megelőzésében is. Az éghajlatváltozás kihívása így olyan lehetőséggé lenne alakítható, mely biztosítja a fenntartható zöld gazdaság növekedését, a pénzügyi válság leküzdését segítő orvosságként, ezért fontos, hogy az Unió 2010 utáni növekedési és foglalkoztatási stratégiájának jövőbeli prioritásaihoz is kapcsolódjon;

Az éghajlatváltozás hatása az ágazati politikákra

7. újra hangoztatja, hogy kombinált politikai eszközökre van szükség, ideértve a helyi stratégiai tervezést is. Az éghajlatváltozás okozta hatások tekintetbe vételének biztosítása érdekében kiemelten fontos az éghajlatváltozással kapcsolatos szempontok közvetlen beépítése a helyi tervezési eszközökbe;

8. egyetért azzal, hogy az élet különböző területeit, különösen pedig az infrastruktúrákat (épületeket, közlekedést, távolsági és helyközi közlekedésre szolgáló utakat, energiát, csatornázást, árvízvédelmet és vízellátást), valamint az ökológiai rendszert, a mezőgazdaságot és az erdőgazdálkodást különösen érinti az éghajlatváltozás, ezért e területeken ágazatspecifikus és több ágazatra kiterjedő eszközökre is szükség van. Fontos, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos intézkedéseknél több ágazatot átfogó politikai szemléletet kövessenek, amely azonban nem teszi semmissé az egyes politikák eredeti céljait;

9. támogatja azt az álláspontot, hogy az éghajlatváltozás emberi egészségre gyakorolt hatásának nyomon követését lehetővé tévő irányvonalak és mechanizmusok kialakítása javíthatja azokat az eszközöket, amelyek például az éghajlatváltozással kapcsolatos, a polgárokat különbözőképpen érintő, határokon átnyúló megbe-
tegedések kezelésére vonatkoznak;

10. hangsúlyozza, hogy az integrált megközelítés, amely az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó megalapozott megoldások véghezvitelének biztosításához szükséges, állami ellenőrzést tesz szükségessé a különböző területeken belül választott megoldási modelleket illetően. Ez kiegészül a természeti és gazdasági szinergiahatásokkal és az egyes területek közötti kedvező mellékhatásokkal;

11. támogatja azt a nézetet, hogy az éghajlatváltozásnak közvetlen hatása lesz a mezőgazdasági és az erdőgazdálkodási ágazatra, valamint általában a vidéki térségre, és hangsúlyozza, hogy a vidéki, termelést folytató gazdaságokban, valamint erdőgazdálkodási üzemekben bevezetett alkalmazkodási intézkedéseknek növekvő szerepük lesz. A mielőbbi, az ágazatot érő hatások csökkentését minimalizáló alkalmazkodáshoz olyan éghajlati és mezőgazdasági kutatások szükségesek, melyek figyelembe veszik a mezőgazdaság jellegzetességeit valamennyi régióban. Az éghajlatvédelmi és az alkalmazkodási intézkedések gyakran hozamcsökkenéssel, illetve a terhek növekedésével járnak együtt. Az egyes intézkedésekkel kapcsolatban ezért az azokkal járó költség és haszon értékelésére van szükség. Ezenkívül az éghajlatvédelmi és az alkalmazkodási intézkedésekkel kapcsolatos költségeknek ésszerűeknek kell lenniük. A mezőgazdasági ágazatnak közvetlen szerepe lesz annak biztosításában, hogy a vidéki területek megbirkózzanak az éghajlatváltozás kihívásával olyan kérdések tekintetében, mint a víztárolás és -konzerválás, a termésmenedzsment, erdőtelepítés és -gazdálkodás – kivéve azon régiók esetében, ahol az erdős területek aránya meghaladja az 50 %-ot –, szántóföldek legelőkké alakítása, biogazdálkodás, nedves területek kezelése stb. Stratégiai jelentőségük lehet a városokhoz és nagyvárosi területekhez közel eső vidéki területeknek is, amikor szélsőséges időjárási viszonyok vagy árvizek esetére biztonságos vízviszartartó területeket kell létrehozni;

12. elismeri, hogy az éghajlatváltozás hatással lesz az erdőkre és a környező ökoszisztémákra. Az éghajlati hatások befolyásolhatják a fakitermelést és befolyásolhatják a kültéri szabadidős tevékenységeket, a vízminőséget, a biológiai sokféleséget és a széndioxid-tárolás arányát. Az EU erdészeti cselekvési terve keretében vitát kell indítani annak érdekében, hogy feltárjuk az éghajlatváltozásnak az erdőkre gyakorolt hatásait és következményeit, illetve azt, hogy esetleg milyen intézkedésekre van szükség;

13. támogatja azt a felfogást, hogy az éghajlatváltozás újabb stressztényezőt jelent majd a (belvízi) halászati szektor számára, olyan (tengeri) ökoszisztémákat érintve, melyek már most is sérülékenyek a túlhalászás és a készletek kimerülése miatt;

14. elismeri, hogy az éghajlatváltozás közvetlen hatással lesz az energiakínálatra és -keresletre egyaránt, például kánikulai időszakok és aszályok hatnak ki az áramtermelésre, súlyos viharok és árvizek okoznak fennakadásokat az energiaellátásban; ezért pozitívként kell hangsúlyozni, hogy az energiastratégia felülvizsgálatakor az éghajlatváltozás hatásaira is kitérnek. Főként a széndioxid-mérleg javításáról, illetve az alternatív energiaforrások felhasználásának és hatékonysági értékének javításáról van szó;

15. felhívja a figyelmet arra, hogy az idegenforgalmat mind pozitívan, mind pedig negatívan érinti az éghajlatváltozás, mely megtöri a régi utazási szokásokat;

16. meglepve tapasztalja, hogy az Európai Bizottság fehér könyve nem említi meg azt, hogy szükség lenne a légi és tengeri

szállítási ágazatokon belül a kibocsátáscsökkentés ágazati célkitűzéseinek meghatározására. A negatív hatásokhoz való alkalmazkodás érdekében felmerülő kiadások csökkentésének legjobb módja a kibocsátás megelőzése;

17. rámutat arra, hogy a változó időjárási körülmények kihatnak majd a part menti területek kezelésére. Törekedni kell arra, hogy a tengerparti övezetek integrált kezelésére vonatkozó ajánlásokat teljes mértékben betartsák, valamint annak biztosítására, hogy az ezen ajánlások nyomán követésére vonatkozó javaslat és a (2009-ben indítandó) kísérő hatásvizsgálat kellően beépítse a part menti területek kezelésének szerepét az alkalmazkodást célzó intézkedésekbe, a szubszidiaritás elvének figyelembe vétele mellett; például a helyi közösségek és a megfelelő érintettek alkotta helyi partvidéki partnerségek révén, amelyek – alulról felfelé haladva – teljes egészében beépítik az alkalmazkodási intézkedéseket a part menti területek kezelésébe;

18. rámutat arra, hogy az alpesi régiókban az éghajlatváltozás gyorsabban zajlik, és hogy az alpesi régiók sok szempontból különösen sebezhetőek az éghajlatváltozás következményeinek tekintetében;

19. egyetért azzal a nézettel, hogy az állatok és a növények egészségére is nagymértékben kihat majd az éghajlatváltozás, valamint hogy a nem őshonos betegségek és kártevők fokozott bevándorlására és elterjedésére lehet számítani az állat- és növényállomány tekintetében. Az őshonos fajok sokféleségének csökkenése és a bevándorlások miatt alapvetően megváltoznak a szárazföldi ökoszisztémák. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából végrehajtott intézkedések is egyre inkább és előre nem látható mértékben hatással lehetnek a biológiai sokféleségre. Az élőhelyekre vonatkozó irányelv olyan alapvető eszköz, amelyet hatáskörén belül proaktívan kell használni ahhoz, hogy kedvező védelmi státuszt biztosítsunk a Natura 2000 területeknek, valamint hogy továbbfejlesszük azokat;

20. rámutat, hogy az éghajlatváltozás jelentős hatással van az állatok és a növények egészségére, de az emberek egészségére és életkörnyezetére is;

21. a tengerszint várható emelkedését, illetve a viharok számának növekedését és az ezzel okozott árhullámokat figyelembe véve arra hívja fel a figyelmet, hogy integrált tervek van szükség a tengerpartok számára. Ezért forrásokat kellene biztosítani az integrált partvédelem és az integrált partiövezet-kezelés végrehajtásához;

22. egyetért azzal az állásponttal, mely szerint a vízkészletek mind mennyiségi, mind pedig minőségi szempontból érintve lesznek, jelentős környezeti, emberi és gazdasági hatással. Az EU árvizekkel és aszályokkal fog szembenézni. Az árvizek és a meglévő csatornázási rendszerek korlátozott vízelvezető kapacitása együttesen a mobilitás csökkenését okozhatja az utak elárasztása miatt, valamint károsíthatja a lakóépületeket és más infrastruktúrákat. Ezért nem szerencsés, hogy az Európai Bizottság nem tesz külön említést a csatornázásról mint kulcsfontosságú eszközzel. Ez a rendszer különösen érintett, és a meglévő csatornázási rendszerek kiigazítása rendkívül költséges lesz. Bár ezek a létesítmények a helyi és regionális szint felügyelete alá és felelősségi körébe tartoznak, a helyi és regionális önkormányzatok nem lesznek képesek egyedül viselni ennek pénzügyi terhét;

23. elismeri, hogy több európai irányelv érinti majd az EU víz-készletének helyzetét. Az irányelvekben szereplő kötelező érvényű határidők a végrehajtás szerves részét képezik. A vízügyi keretirányelv 2015-ös határidőt ír elő, amikorra valamennyi víz-üggyel foglalkozó hatóságnak jó ökológiai helyzetet kell elérnie. Az első vízgyűjtő-gazdálkodási tervet legkésőbb 2009. december 22-ig kell teljesíteni, ezért fontos, hogy az irányvonalak és egy sor eszköz 2009 végéig kidolgozásra kerüljön, biztosítandó, hogy a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek figyelembe vegyék az aktuális ismereteket az éghajlatváltozás helyi hatásáról, és folyamatosan igazodjanak az éghajlat-modellezésből és -kutatásból adódó új felismerésekhez. Az árvíz-kockázatokkal foglalkozó irányelv három határidővel dolgozik. 2011-ben, 2013-ban és 2015-ben el kell végezni az árvíz-kockázatok előzetes értékelését, valamint árvíz-kockázati térképeket és árvíz-kockázat-kezelési terveket kell készíteni. A vízhiánnyal és az aszályal foglalkozó stratégia bevezeti az aszálykockázat-kezelési terveket. Ezeket a meghatározott célokat nagyrészt a települések és a régiók fogják megvalósítani és ellenőrizni szerte Európában. Ezért rendkívül fontos, hogy az Unió és a tagállamok kellő időben biztosítsák a megfelelő és kellő mértékű pénzügyi és tárgyi eszközöket a helyi és regionális önkormányzatok számára;

24. a régiók tenni fognak annak érdekében, hogy az aktuális tudományos ismeretekre és társadalmilag megvalósítható intézkedésekre támaszkodva az első generációs vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben minél jobban figyelembe vegyék az éghajlatváltozást, és a 2015 utáni második generációs gazdálkodási tervek felállításánál szem előtt tartásuk az éghajlatkutatás új felismeréseit. Ennek sikeréhez igen fontos, hogy a kidolgozandó irányvonalak és eszközök a legfrissebb tudományos ismereteken alapuljanak, és a gyakorlatban kivitelezhetőek legyenek a regionális hatóságok számára;

25. annak szükségessége mellett érvel, hogy biztosítani kell az EU létező vízkezelési szabályozásának (a vízügyi keretirányelv, a talajvízről szóló irányelv, az árvízvédelmi irányelv, a vízhiánnyal és aszályal kapcsolatos stratégia stb.) teljes összhangját, valamint hogy az EU jövőbeni, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos javaslatai és célkitűzései feleljenek meg ezeknek a létező jogszabályoknak. Az EU vízkezelési szabályozásának végrehajtása jelentős hatással lesz a vízügyi tervezés módjára az európai településeken, városokban és régiókban;

26. elismeri, hogy a vízgazdálkodás alkalmazkodásának finanszírozása során a helyi és regionális önkormányzatoknak a fenntartható vízelosztás biztosítása érdekében gondoskodniuk kell a talajvíz védelméről. A finanszírozás egy része származhat egy, a vízügyi keretirányelvvél összhangban lévő pénzügyi mechanizmus megteremtéséből, amely biztosítja, hogy az éghajlatváltozás vízkörforgásra gyakorolt hatása megfelelően a vízfogyasztók fogyasztásának;

27. támogatja, hogy az Európai Bizottság alkalmazzon „fájdalommentes” (*no-regret*) cselekvéseket és intézkedéseket is az ökoszisztémák és infrastruktúra ellenálló képességének növelése érdekében;

28. hangsúlyozza, hogy az ágazatspecifikus problémák megoldásai elősegíthetők, hogy innováció és kutatás révén fenntartható és környezetbarát növekedést, valamint nagyobb jövőorientált foglalkoztatást lehessen teremteni;

Az Európai Bizottság EU-s keretre irányuló javaslata: célkitűzések és cselekvések

29. üdvözli az Európai Bizottság kétlépcsős megközelítését. Mindazonáltal megjegyzi, hogy az előttünk álló munka az összes kormányzati szint szoros együttműködését kívánja meg. Elfogadhatatlan, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat csak az első fázisba vonják be. El kell ismerni azt a tényt, hogy a települések, városok és régiók kulcsszereplők az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban. Az általános, uniós szintű alkalmazkodási stratégiának megfelelően részletesnek kell lennie, hogy így az EU teljes területén regionális szinten alkalmazható legyen, figyelembe véve a területtípusok, éghajlati feltételek és gazdasági struktúrák sokféleségét;

30. azt kéri, hogy a rendelkezésre álló tudományos adatok 2012 előtt legyenek hozzáférhetőek. A helyi, regionális és nemzeti szintű önkormányzatok az EU-tól eltérő költségvetési keretekkel rendelkeznek. Sok helyi és regionális önkormányzat már jelenleg is alkalmazkodásra törekszik munkája során, de ismerniük kellene azokat az éghajlati forgatókönyveket, amelyekhez alkalmazkodniuk kell. A helyi, regionális és nemzeti szintű önkormányzatok adatokat gyűjtenek, előkészítik az alkalmazkodási stratégiákat, és 2012 előtt elkezdenek dolgozni az alkalmazkodás megvalósításán. Az EU-nak támogatnia kellene ezt a fejlődést, először is az összes uniós régió figyelembevételéhez eléggé részletes tudományos forgatókönyvek 2012 előtti rendelkezésre bocsátása, másodszor pedig a jelenleg folyó munka pénzügyi támogatása által, amennyiben az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás a költségvetés része;

31. üdvözli az egész EU-ra kiterjedő elszámolóházi mechanizmus megteremtését, melynek alapját nemzeti platformok kellene, hogy képezzék, amelyek információcserét tennének lehetővé az éghajlatváltozás hatásaival, a sérülékenységgel és a legjobb gyakorlatokkal kapcsolatban, valamint hangsúlyozza, hogy helyi és/vagy regionális éghajlat-változási megfigyelőközpontok és más testületek segítségével ezeknek hozzáférhetőeknek kellene lenniük a helyi és regionális önkormányzatok számára, annak érdekében, hogy azok hozzájárulhassanak, illetve profitálhassanak belőlük. Igen értékes lenne az olyan jellegű interaktivitás, amely lehetővé tenné, hogy éghajlat-változási megfigyelőközpontjaik és más testületeik segítségével a helyi és regionális önkormányzatok aktívan bevonhassák a leginkább érintett ágazatokat, illetve kellő időben vehessék igénybe más hatóságok – például pusztító erejű időjárási jelenségekre adott válasz terén szerzett – szakértelmét és tapasztalatait, ezért azt is be kellene építeni. A mechanizmusnak arra kellene törekednie, hogy felhasználóbarát modelleket, adatokat és eszközöket biztosítson, továbbá megkönnyítse a tapasztalat- és információcserét;

32. támogatja egy, az éghajlatváltozást nyomon követő platform létrehozását, amelyet az Európai Bizottság megfelelően támogatna, és amely a Polgármesterek Szövetségének sikeres modelljére épít. A platform segíthetné a helyi és regionális önkormányzatokat az éghajlatváltozással kapcsolatos helyi ismeretek fejlesztésében és cseréjében. Ez közvetlen haszonnal járna számukra, valamint olyan mechanizmus lenne, amely hozzájárulhatna az EU elszámolóházi mechanizmusához;

33. arra kéri az EU-t és a tagállamokat, hogy használják ki teljes mértékben a helyi és regionális önkormányzatok közelségét és a helyi éghajlati hatásokra való jobb rálátásukat: biztosítsanak számukra megfelelő irányítást és elegendő erőforrást ahhoz, hogy megvalósíthassák helyi alkalmazkodási kezdeményéseiket;

Pénzügyi eszközök

34. egyetért azzal, hogy az alkalmazkodás legfőbb akadályát a pénzügyi korlátok jelentik. Jelenleg az EU és a tagállamok által biztosított pénzügyi eszközök elégtelenek. Ezért több olyan forrást kellene biztosítani szubnacionális szinten, amelyek kifejezetten az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányulnak; ezenkívül össze kellene hangolni ezeket a forrásokat a természeti katasztrófák megelőzésére létesített eszközökkel;

35. üdvözli azt a tényt, hogy az európai gazdasági fellendülés terve figyelembe veszi az éghajlatváltozás hatásainak csökkentését, illetve az azokhoz való alkalmazkodást a gazdaságélénkítő intézkedésekben; sajnálja azonban, hogy az európai környezetbarát fellendülés tervére nem született javaslat, és hogy a környezetvédelem kérdésével az egyes nemzeti cselekvési tervekben kell foglalkozni, egyeztetés nélkül, annak ellenére, hogy ideje volna előkészíteni a talajt egy zöld, fenntartható, alacsony szén-dioxid-felhasználású gazdaság felé, amely kivezető utat jelentene a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válságból;

36. támogatja az Európai Bizottság nézetét, mely szerint a tagállamoknak 2013-tól a kibocsátási jogok árveréséből befolyó jövedelmük legalább 50 %-át az éghajlatváltozás problémájának alkalmazkodási intézkedések révén történő kezelésére kell fordítaniuk. Úgy véli, hogy az alkalmazkodási és hatásmérséklő célokhoz rendelkezésre álló eszközök felhasználásának a régiókra jellemző körülményektől is függnie kell. A helyi és regionális önkormányzatoknak kiterjedt pénzügyi forrásokra lesz szükségük, és a helyi és regionális szintű projektekre elkülönített alapok százalékos arányát főleg rövid távon jelentősen növelni kell;

37. elismeri, hogy szükség van annak vizsgálatára, hogy hogyan biztosítható a magánzereplők részvétele az önkéntes (vagy ökológiai) megállapodások előnyei vagy pénzügyi mechanizmusok által. Ugyanakkor az éghajlatváltozás jelentette kihívások strukturális és hosszú távú jelentősége miatt szükség lehet a közszféra által nyújtott támogatásra, főként azoknak a hézagoknak és piaci hiányosságoknak a kiküszöbölésére, amelyekkel a magánszféra nem tudott megfelelően megbirkózni;

38. egyetért azzal, hogy a piaci alapú eszközöket (MBI), valamint a köz- és a magánszféra partnerségeit szintén pénzügyi eszközöknek kell tekinteni az éghajlatváltozási kérdésekre való válaszkeresésben. A magánszféra bevonása az MBI-ken, illetve a köz- és magánszféra partnerségein keresztül az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásba megfelelő gazdasági ösztönzőket teremthet az alkalmazkodást célzó intézkedések viselkedésükbe történő beépítéséhez;

39. kiemeli, hogy szükség van annak biztosítására, hogy a jelenleg EU-s szinten fejlesztés alatt álló integrált politikákat eszközként használják a horizontális és több politikát érintő – például az éghajlatváltozás által teremtett – kihívások kezeléséhez. Ily módon teljes mértékben kiküszöbölhetőek lennének a különböző politikák és kormányzati szintek – beleértve a szubnacionális szinteket is – közötti átfedések, ellentmondások és hézagok;

40. úgy véli, hogy az EU költségvetése jövőbeni felülvizsgálatának, sőt, a 2013 utáni, következő pénzügyi tervnek kiemelt kérdésként kell kezelnie az éghajlatváltozás jelentette kihívásokat annak érdekében, hogy figyelembe vegyék a Környezetvédelmi Világalap és a Kiotói Alkalmazkodási Alap megerősítését, amelyről a 2009. decemberi koppenhágai COP 15 csúcson születik döntés, valamint hogy finanszírozni lehessen az EU jövőbeli fenntartható fejlődési stratégiájának keretében meghozandó konkrét uniós intézkedéseket. Ezenkívül teljes mértékben el kell ismerni, hogy a fenntartható gazdasági prosperitás és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló törekvések nem választhatók el egymástól, azoknak a befektetési költségeknek az ellenére, amelyek az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás okozhat rövid vagy középtávon. Mivel az alkalmazkodást célzó intézkedések sok esetben főként helyi erőfeszítéseket jelentenek, elengedhetetlen az EU-s támogatás hozzáférhetőségének biztosítása a helyi és regionális önkormányzatok számára;

41. azt a nézetet vallja, hogy bár az uniós finanszírozási mechanizmusoknak és hálózatoknak, mint például a TEN hálózatoknak vagy a strukturális alapoknak és az EMVA-nak kiemelt helyen kellene foglalkozniuk az éghajlatváltozás és az ahhoz való alkalmazkodás témájával az egyes politikai területeken – különösen az olyan kérdéseket illetően, mint a termelési rendszerek és a fizikai infrastruktúrák ellenálló képességének növelése –, nem szabad, hogy az ilyen politikák és alapok eredeti céljait meghiúsítsa az éghajlatváltozás elleni küzdelem szükségessége, ezért erre a célra külön intézkedéseket és uniós alapokat kell kilátásba helyezni, különösen az e terület rendelkezésre álló közösségi források elaprózódásának elkerülése érdekében; ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a lisszaboni stratégiához használt előirányzati modell alapján vizsgálja meg a meglévő strukturális alapok környezetvédelmi célú előirányzását, vagy hozzon létre egy európai környezeti alkalmazkodási alapot, amelyből a fenntartható fejlődés által érintett ágazatok munkavállalóinak képzését, átképzését vagy újbóli munkába állását célzó programokat finanszíroznak, vagy támogassa a környezetbarát megoldásokra szakosodott vállalkozások alapítását;

Partnerség a helyi és regionális önkormányzatokkal

42. támogatja az éghajlatváltozás hatásaival és az azokhoz való alkalmazkodással foglalkozó irányítócsoport létrehozását, mivel az EU-s és a nemzeti stratégiák kifejlesztésének folyamatát irányítani kell annak biztosítása érdekében, hogy mind a politikai területekre, mind az igazgatási szintekre irányuló erőfeszítések össze legyenek hangolva. Az irányítócsoport megbízatását és költségvetését még annak felállta előtt tisztázni kell. Felkérjük ezért az Európai Bizottságot, hogy minél előbb intézkedjen;

43. hangsúlyozza, hogy szükség van a helyi és regionális önkormányzatok részvételére az éghajlatváltozás hatásaival és az azokhoz való alkalmazkodással foglalkozó irányítócsoporthoz, mivel a helyi és regionális önkormányzatok felelősek a tervezésért, az irányításért és a végrehajtásért számos érintett ágazatban. A helyi és regionális önkormányzatok ezért értékes tudással rendelkeznek, és jelentős mértékben hozzájárulhatnak mind a hatásokkal, mind a lehetséges megoldásokkal kapcsolatos tudásalap fejlesztéséhez. Az éghajlatváltozás hatásaival és az azokhoz való alkalmazkodással foglalkozó irányítócsoporthoz felfelé építkező megközelítést kellene alkalmaznia, és a szubszidiaritás elve alapján világosan meg kellene határoznia a felelősségi területeket;

44. az éghajlatváltozással foglalkozó munkacsoportok létrehozására hív fel nemzeti szinten, amelyek teljes mértékben bevonják a helyi és regionális önkormányzatokat. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó, helyi és regionális szinten kidolgozott cselekvési terveknek kellene alapul szolgálniuk ezen munkacsoportok munkájához. Munkájukat közvetlenül össze kellene hangolni az éghajlatváltozás hatásaival és az azokhoz való alkalmazkodással foglalkozó irányítócsoporthoz munkájával. A munkacsoportokat a kutatási igény, a szociális-gazdasági hatások, a helyi és regionális önkormányzatok, a nagyközönség és a magánvállalkozások köré lehetne szervezni;

45. hangsúlyozza, hogy szükség van a lakosság felvilágosítására, mivel az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás életmódbeli változásokkal jár. A polgároknak meg kell érteniük, hogy miért van szükség alkalmazkodási intézkedésekre, miért emelkednek egyes szolgáltatások árai, hogyan segíthetnek, és hogy mi történik annak érdekében, hogy a kockázataik a lehető legjobban csökkenjenek. Az effajta kommunikációhoz és a viselkedés megváltoztatásához körültekintően kialakított és célzott megközelítésre lesz szükség, megfelelő támogató intézkedések mellett. Az RB arra kéri tehát az EU-t, a tagállamokat, valamint a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy a médiával együttműködve tervezzenek összeurópai információs kampányt az éghajlatváltozás okairól és hatásairól, illetve a hatások okozta változásokról. Világossá kell tenni, hogy az éghajlatváltozás egyre nagyobb erőforráshiányt okoz, ezért kell a mindennapi viselkedés megváltoztatására összpontosítani. A helyi és regionális önkormányzatok hangsúlyozzák, hogy az ilyen kampányokhoz megfelelő anyagi erőforrásokra van szükség, valamint azt is figyelembe kell venni, hogy a különböző tagállamokban, nemzetekben és régiókban különbözőképpen kell megszólítani a lakosságot;

46. kiemeli, hogy a regionális és helyi önkormányzatok fontos szerepet töltenek be az EU határain túl is. A települések, városok és régiók konstruktív szerepet játszhatnak a szakértelem átadásában azoknak a fejlődő országoknak, amelyek a legnagyobb alkalmazkodási nehézségekkel küzdenek;

Ajánlások az EU soros elnökségének

47. kéri, hogy az Európai Bizottság és az EU elnöksége vállaljon politikai kötelezettséget az európai alkalmazkodási stratégia időben történő kifejlesztésére és végrehajtására a helyi és regionális önkormányzatokkal együttműködésben;

48. kéri, hogy az Európai Bizottság és az EU elnöksége vonja be a helyi és regionális önkormányzatokat az EU cselekvési keretnek kidolgozásába és végrehajtásába azért, hogy bevonja őket az éghajlatváltozás hatásaival és az azokhoz való alkalmazkodással foglalkozó irányítócsoporthoz munkáiba. A sikeres végrehajtás biztosítása érdekében az átfogó, hosszú távú stratégiákat a kormányzati szintek közötti széles körű együttműködés által kell kialakítani. A helyi és regionális önkormányzatok gyakorlati tudással rendelkeznek az éghajlatváltozással kapcsolatos kihívások hatásairól, mivel közvetlenül szembesülnek azokkal. Másrészt az éghajlatváltozással kapcsolatos vészhelyzetekben a polgárok elsőként a helyi és regionális önkormányzatokhoz fognak fordulni. Ez egyértelműen indokolja azok bevonását;

49. hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat kulcsszereplőnek kell tekinteni az éghajlatváltozás káros hatásai elleni küzdelemben, mivel azok képesek megosztott felelősséget vállalni, és már jelenleg is tesznek azért, hogy a települések alkalmazkodjanak a következményekhez;

50. kéri, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a városi (különösen a partok és nagyobb folyók mentén fekvő) területeket és infrastruktúrát érintő megoldásokra és eszközökre, például gátakra és a csatornahálózat javítására, mivel ez alapvető az infrastruktúra sérülékenységének csökkentése szempontjából;

51. kéri, hogy a helyi, regionális és EU-s szint közösen alakítsanak ki az összes uniós régió figyelembevételéhez eléggé részletes, határokon átnyúló, realiztikus forgatókönyveket az éghajlattal kapcsolatos kockázatokra. Az adatokat, modelleket, módszereket és az éghajlattal kapcsolatos forgatókönyveket a lehető leghamarabb, ingyenesen rendelkezésre kell bocsátani a kockázatos területek megállapítása és az ellenintézkedések meghatározása érdekében;

52. hangsúlyozza, hogy a cselekvést elősegítő, megfelelő pénzügyi ösztönzőkre van szükség. Támogatni kell a helyi és regionális önkormányzatokat a proaktív megoldások kialakítására irányuló erőfeszítéseikben, amelyek csökkentik a helyi önkormányzatok sérülékenységét;

53. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak kiegészítő pénzügyi támogatást kellene kapniuk veszteségeik csökkentésére, illetve az alkalmazkodás további költségeinek fedezésére, mivel az éghajlatváltozás által okozott különböző kihívások jelentős új pénzügyi terheket jelentenek majd a helyi önkormányzatok számára.

Kelt Brüsszelben, 2009. október 7-én.

a Régiók Bizottsága elnöke
Luc VAN DEN BRANDE